

Martin Ingemanns dimissionstale

Taler

Martin Ingemann
Rektor på Egaa Gymnasium

Dato

28. juni 2019

Sted

Egaa Gymnasium, Mejlbyvej 4

1

Om det målbare og det mærkbare

Kære studenter

5

Endelig. Så blev I færdige. Resultatet af tre års arbejde er gennem de sidste godt fem uger blevet målt og vurderet. Det har krævet en indsat. Det har kostet nattesøvn og sikkert også været kilde til frustrationer. Det er altid en hård omgang, når slid, slæb, engagement og faglig kunnen skal koncentrerer i et par håndfulde tal. Men nu er I færdige og sidder her som studenter – klar til at sætte sejl ud i verden.

10

Og hvis vi bliver lidt i søfartsmetaforen: Enkelte af jer ser måske en lille smule kølhalede ud, og jeg gætter også på, at de seneste dage og aftener har stået på både stiv kuling og stormstyrke.

15

I er nu efter en lang sejltur sammen klar til at afmønstre fra Egaa Gymnasium. I har alle sammen jeres huer på – og om ikke så lang tid vil I også få jeres beviser.

20

Når jeg nu allerede har kastet mig ud i de maritime metaforer, så kan jeg lige så godt blive lidt i sejlrenden:

25

Hvis man i sejlerverden skal have papir på, at man kan føre et skib, så tager man duelighedsprøven. Den består dels af noget teoretisk viden om kompas, motor, knob og lignende. Derudover skal man selvfølgelig lære at føre et en sejlbåd – lægge til og fra land, sætte sejl, navigere efter søkort, men også lære at tage højde for uforudsigelige elementer som vind og strømforhold.

Det er – i overført forstand – også det, som I nu har fået papir på.

30

I har opbygget teoretisk faglig viden om et hav af emner, men I har også lært at bruge den teoretiske viden til praktiske formål i feltanalyser, til medieproduktioner, på kemiske produkter og meget mere. Og I er derfor nu
35 helt igennem klædt på til at sejle ud på uddannelsernes store have.

Det er blandt andet dette, som jeres huer er det synlige bevis på.

Når I nu om lidt får udleveret jeres eksamensbeviser, så er det værd at tænke lidt
40 over, hvad det egentlig er en studentereksamen betyder.

Som jeg antydede før, fortæller tallene på arket i den hvide kuvert noget om nogle helt bestemte faglige kompetencer i en række forskellige gymnasiefag. Nogle af jer er bedst ved årskaracterens samlede billede, andre slår til ved
45 eksamenspræstationen. Nogle har deres styrke i de naturvidenskabelige fag. Andre igen har deres styrke i de kunstneriske, de samfundsvidenskabelige eller de sproglige fag. En historie om slid, slæb, engagement, indsats, udfordringer og fagligt indblik koncentreret i et par håndfulde tal.

50 Hvad tallene derimod ikke siger noget som helst om, er alt det som vi ikke måler.

I studenter tilhører en ungdomsgeneration, som nok er en af historiens mest evaluerede generationer. Gennem hele jeres skoleliv er I blevet målt og vurderet. Gennem uddannelsesplaner, nationaltest og trivselsmålinger. Gennem
55 parathedsvurderinger, grundskolekarakterer og afgangsprøver. Gennem årskaracterer, årsprøver og eksamenskaracterer. Og nu også gennem studentereksamen.

De mange evalueringer er efterhånden en indbygget del af uddannelsessystemet.
60 Indbygget i fagenes mål, i undervisningen og i didaktikken. Alt sammen for at give jer det bedst mulige fundament for at tilegne jer den viden og de kompetencer, I skal bruge i studierne og i jobbet bagefter. Tit og ofte spørger I endda selv efter flere tilbagemeldinger og vurderingerne.

65 Brugt rigtigt kan også det også være helt fornuftige redskaber i en læringsproces. Brugt forkert risikere vi omvendt at miste blikket for noget helt centralt.

Så I må ikke misforstå mig. Der er som sådan ikke noget i vejen med at måle.

70 Bare man er klar over, hvad det egentlig er, man måler – og hvad det er, som man ikke måler.

Det kan som sagt være ganske fornuftigt at måle. Hele vores moderne oplyste verden er på mange områder bygget på målinger, på data, på viden, på tal og
75 faglige vurderinger. Verden ville være et ringere sted uden alt dette.

Men en ting er, at det kan være værdifuldt at måle, en anden ting er, at det ikke alt, som er værdifuldt, man faktisk kan måle – i hvert fald ikke i en sådan snæver talmæssig forstand. Og endnu værre er det, hvis man ender med at tro, at det
80 kun er det, vi kan måle i tal, som er rigtig værdifuldt.

Og nu kommer min pointe:

Eksamensbevisets karakterer er et meget kraftfuldt billede på det I har lært på
85 gymnasiet. Jeg ved også at mange af jer har skrevet jeres afsluttende karakter i studenterhuen. Men jeres studenterhue handler om meget mere end det.

Jeg ved godt, at jeg nu kommer til at lyde som klichéen på en gammel rektor, når jeg nu nævner ordet 'almendannelse'. Det lugter lidt af fugtig kælder og lyder
90 som noget fra et Holberg-stykke. Men ikke desto mindre er det måske det allervigtigste, som I tager med herfra.

Nogle af jer har måske endda læst Holbergs komedie om den politiske kandestøber. Hovedpersonen har måske nok lært et og andet, men han har
95 meget svært ved at få det til at fungere i virkeligheden. Simpelt hen fordi han mangler både menneskelig forståelse, fornuft, selvindsigt, samarbejdsevne og meget mere.

Og som Holberg skriver i moralen: Et er søkort at forstå, et andet skib at føre.
100 (Der var den igen, sømetaforen).

Det kan med andre ord godt være, at man har taget den maritime duelighedsprøve, men det er jo ikke nok, hvis man også vil en god sømand. Man skal også kunne fornemme vinden, have blik for de andre både, have forståelse
105 for hvad sejleri kan gøre ved vandmiljøet og meget, meget mere.

Og oversat ind i vores verden:

110 Det er rigtig godt, at kunne tale et sprog, men hvis man ikke samtidig har den kulturelle indlevelsessevne til at forstå dem man taler med, så rækker det ikke langt.

Det er også godt, at kunne forstå de naturvidenskabelige processer, men hvis
115 ikke man på nogle områder kan omsætte den indsigt til teknisk innovation og digital udvikling, så forbliver teorien en smule abstrakt.

Det er selvfølgelig også godt, at kunne forstå de samfundsvidenskabelige sammenhænge, men hvis man ikke har handlekraft nok til på den ene eller
120 anden måde at deltage i samfundsudviklingen, så afskærer man sig selv fra meget.

Og endelig er det også rigtig godt, at kunne forstå de forskellige kunstneriske principper, men hvis det ikke samtidig kommer til udtryk i en glæde ved enten
125 at udøve eller opleve kunstneriske og kreative fænomener, så bliver det som tørsvømning på land.

Så kære studenter: Jeres huer handler selvfølgelig om faglig indsigt, så afgjort, men de handler i lige så høj grad at være menneske.

130 Det evnen til kulturel indlevelse, om global indsigt, om innovation, om kreativitet, om deltagelse, om evnen til at handle på udfordringer, om viljen til at tage medansvar og om en helt grundlæggende nysgerrighed i mødet med verden.

135 Og jeg kan fortsætte:

Det handler om fælleskab og om samarbejde. Om at tage hånd om hinanden og om sig selv. Om at se sig selv som en del af en større verden og om muligheden
140 for at forandre den. Om at turde vælge og om at stå ved sit valg. Alt det som vi sammen faktisk bruger rigtig mange kræfter på både i og uden for undervisningen.

Alt det som måske ikke altid er så målbart, men til gengæld i den grad er
145 'mærkbart' og som kommer til at sætte rammer og retning for jeres liv på måder, I slet ikke kan forestille jer endnu.

Sprogligt har ordet 'karakter' en dobbelthed, som vi i den daglige tale tit
150 glemmer. Den ene – og mest brugte forståelse – er i betydningen at opnå en
karakter. Det er den daglige målbare betydning. Den anden forståelse af ordet er
i betydning "at have eller opbygge karakter"

En studenterhue er derfor ikke kun et spørgsmål om, hvad I har nået, men lige
155 så meget om, hvad I er i stand til i det liv, der nu ligger foran jer.

Set i det lys handler studentereksamenen således mere om, hvem I er blevet – og
i endnu højere grad: Hvem og hvad I kan udvikle jer til.

160 Dannelsen er derfor ikke bare glasur oven på jeres faglighed. Dannelsen er en
helt uomgængelig forudsætning – ikke bare for de videre studier og
arbejdsmarkedet bagefter – men for at kunne leve et meningsfuldt liv.

Jeg nævnte, at mange af jer sikkert har skrevet jeres afsluttende karakter inde i
165 jeres hue.

Men overvej lige engang:

Hvor mange af jer har husket at skrive 'videbegærlig og nysgerrig' på indersiden
170 af svedebåndet? Eller 'kulturel indlevelse og globalt udsyn' inde i hattepullen?
Eller 'samarbejdende og blik for fællesskabet'? Eller 'nytænkende og
handlekraftig'?

Den slags karaktertræk er ikke lige så synlige som et tal. Men det er evner, der er
175 helt afgørende elementer i den studentereksamen, som I nu bærer med ud i
verden.

Jeg kunne derfor have lyst til at udfordre jer lidt. Når dimissionen er ovre, så
kunne I jo prøve, at finde et lille frit område inde i hattepullen og så få en af jeres
180 klassekammerater til at skrive en af de mindre synlige, men meget mærkbare
elementer af almendannelsen, som I har med ud herfra.

Det skal I gøre, fordi I ikke må lade nogen bilde jer ind, at karaktererne på
beviset eller i huen er hverken den fulde eller den endelige sandhed om hver af
185 jer.

Jeg ved godt, at det ikke er sådan I tænker lige nu – sådan i kølvandet af en lang eksamen og det der kan føles som en ret klar vurdering. Men studentereksamen er ikke en målstreg i en kapsejllads. Jeres studentereksamen er blot en enkelt sejllads i det lange togt, som I nu skal videre ud på. Der er intet krav om bådtype og antal sejl. Der er ikke engang udstukket en fast kurs.

Det er er alt sammen op til jer.

Men inden I nu går helt i panik, så skal I huske, at det er I alt sammen rigtig godt rustet til

I har gennem de sidste tre år her på Egaa Gymnasium øvet jer på lige netop dette. I har fået et stærkt fagligt fundament fra en bred vifte af fag. Kendskabet til skibet er på plads.

I har arbejdet selvstændigt med projekter og har øvet jer i selv at udstikke retningen.

I har set ud i en global verden og lært at møde andre mennesker med både indlevelse og refleksion.

I har trænet samarbejde med de andre matroser på skibet.

I har lært tage et ansvar for jer selv og for fællesskabet. At vige for andre når det er krævet og holde kursen når det er nødvendigt.

Så kære studenter: I har alt det, der skal til – også alt det, som er virkelig vigtigt.

Kast jer ud på søen. Brug jeres indre kompas, sæt jeres egen kurs og sejl videre ud i livet og i verden.

Vær opmærksom over for de andre sejllende. I skal være sammen på søen i lang tid.

Nogle gange ligger man i lidt i læ bag andre både, andre gange lægger man sig i front. Nogle gange er der ingen vind i sejlene, andre gange er der storm. Nogle gange står man i stævnen og er konge af verden, andre gange er man lidt søsyg.

Nogle gange er man nødt til at styre udelukkende efter sit eget kompas, andre gange kan man lade sig trække lidt med af strømmen. Nogle gange har man et søkort, andre gange må man tegne kortet undervejs.

230 Sådan er det på søen. Sådan er det i livet.

Og måske – bare måske – I en gang imellem skulle slukke for navigationssystemet og se hvor vinden og strømmen fører jer hen. I kan jo altid tænde for det igen.

235

Og husk nu, at nyde sejlturen: både de faste daglige ruter og de særlige opdagelsesrejser – også selvom I måske finder noget helt andet, end i regnede med, da I stævned ud.

240 Kære studenter: sømænd og kvinder af verden. Hermed dimitterer jeg jer som studenter fra Egaa Gymnasium 2019

Tillykke med eksamen – og rigtig god sejltur!

245

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype

Digitalt manuskript

250

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-ingemanns-dimissionstale-2019>

255

260